

УДК 364.48

В.О. Аноприєнко, канд. екон. наук

Чернігівський інститут імені Героїв Крут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»», м. Чернігів, Україна

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ РЕГІОНІВ

В.А. Аноприєнко, канд. екон. наук

Черниговский институт имени Героев Крут ПрАТ «ВУЗ «МАУП»», г. Чернигов, Украина

ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ РАЗВИТИЯ РЕКРЕАЦИОННОЙ СФЕРЫ РЕГИОНОВ

Valentyna Anopriienko, PhD in Economics

Chernihiv Institute named Heroes Krut «MAUP», Chernihiv, Ukraine

THE STATE REGULATION OF FINANCIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF RECREATIONAL SERVICES REGIONS

Проведено аналіз сучасного стану розвитку інвестиційних процесів у рекреаційній сфері та ефективних шляхів залучення фінансових ресурсів для прискорення модернізації рекреаційного простору.

Ключові слова: обсяг інвестицій, структура капітальних інвестицій, складові рекреаційної інфраструктури.

Проведен анализ современного состояния развития инвестиционных процессов в рекреационной сфере и эффективных путей привлечения финансовых ресурсов для ускорения модернизации рекреационного пространства.

Ключевые слова: объем инвестиций, структура капитальных инвестиций, составляющие рекреационной инфраструктуры.

The analysis of the current state of the investment processes in the recreation area and effective ways of attracting financial resources to accelerate the modernization of recreational space.

Key words: investment, structure of capital investments that make up the recreational infrastructure.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток світової економіки має цільову орієнтацію на створення умов для розкриття та реалізації людських здібностей до продуктивної і творчої праці. Оскільки людський фактор став сьогодні не просто джерелом економічних можливостей, а показником соціальної дієздатності економіки, то увага до чинників, що визначають перспективу людського розвитку, стоїть у центрі соціально-економічних досліджень багатьох вітчизняних та зарубіжних учених. В умовах ринкової економіки інтелект, здоров'я, здібності часто не розглядаються людиною як засіб власної реалізації у процесі створення суспільного продукту, що призводить до нездатності людини адаптуватися як до умов ринку, так і до життя в інформаційному суспільстві. Вирішення цієї проблеми неможливе без сталого розвитку рекреаційної сфери, яка перебуває сьогодні на етапі становлення.

Рекреаційна індустрія потребує наявності сприятливих економічних умов розвитку та залучення значних обсягів фінансових ресурсів, а отже, питання розгляду фінансової складової функціонування рекреаційної інфраструктури є актуальним у практичному і теоретичному плані.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання фінансово-економічних проблем розвитку рекреаційної сфери у нових умовах господарювання широко представлені у наукових дослідженнях багатьох вітчизняних науковців, таких як: І.Т. Балабанов, А.Г. Бобкова, О.О. Бейдик, Л.Г. Богущ, М.П. Бутко, Ю.А. Веденин, М.П. Войнаренко, Ю.Ф. Волков, П.В. Гудзь, В.П. Ільчук, Л.О. Кобанець, М.М. Костриця, І.В. Кочін, В.І. Куценко, Л.Г. Лук'янова, О.О. Любіцева, В.І. Мацола, А.А. Мирошниченко, Г.І. Федоренко, М.В. Фоменко, В.І. Цибух, Л.Г. Чернюк, С.М. Шкарлет, І.М. Яковенко, В.С. Янкович, які зробили вагомий внесок у розвиток наукових засад інноваційно-інвестиційної діяльності та дослідження фінансового забезпечення інноваційних процесів галузі.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте, віддаючи належне значному доробку досліджень щодо фінансових аспектів розвитку рекреаційної індустрії, певні проблеми потребують подальших досліджень. До них можна

віднести питання аналізу стану, умов та засобів залучення інвестиційних ресурсів, методів їх раціонального використання для відродження підприємств галузі й підвищення рівня конкурентоспроможності рекреаційних послуг.

Мета статті. Основною метою статті є дослідження сучасного стану розвитку інвестиційних процесів у рекреаційній сфері та пошук ефективних шляхів залучення фінансових ресурсів для прискорення модернізації рекреаційного простору.

Виклад основного матеріалу. У визначенні напрямів формування дієвої інвестиційної політики у рекреаційній сфері особливе значення має врахування рекреаційного сектору в регіональному розвитку, який визначається спрямованістю його суб'єктів на задоволення потреб населення в рекреаційних послугах, що не забезпечуються державою повною мірою в силу обмеженості бюджетних ресурсів. Специфіка функціонування суб'єктів рекреаційного бізнесу, що характеризується більш гнучкою і оперативною реакцією на виникаючі проблеми в організації відпочинку, потребує залучення істотних додаткових ресурсів у розвиток рекреаційної інфраструктури з метою забезпечення постійно зростаючих потреб споживачів до якості рекреаційних послуг. У контексті регіоналізації та ринкового реформування економіки регіонів, у різних галузях і сферах територіальних економік формуються ті чи інші пріоритети інвестиційної політики, що визначаються специфікою галузі, її місцем у системі регіонального відтворення, а також особливостями самого регіону, в тому числі його ресурсною специфікою. У сфері рекреації до найважливіших пріоритетів формування її ринково-трансформаційної траєкторії розвитку, входить адекватне інвестиційне забезпечення суб'єктів рекреаційного бізнесу, формування інфраструктури і механізмів інвестиційного забезпечення їх розвитку, який припускає задіяння всього можливого спектра джерел інвестицій. Це актуалізує розв'язання проблеми ресурсного забезпечення розвитку рекреаційної сфери, формування її інвестиційного потенціалу, здатного вивести галузь на новий рівень функціонування.

Підвищення якості рекреаційного продукту вимагає значних фінансових витрат на оновлення матеріально-технічної бази рекреаційної інфраструктури. Як показує структура капітальних інвестицій за видами економічної діяльності (рис. 1), інвестування основних складових рекреаційної інфраструктури незначне. Так, інвестування видів діяльності, що характеризують рекреаційну сферу, становить всього 2,6 %.

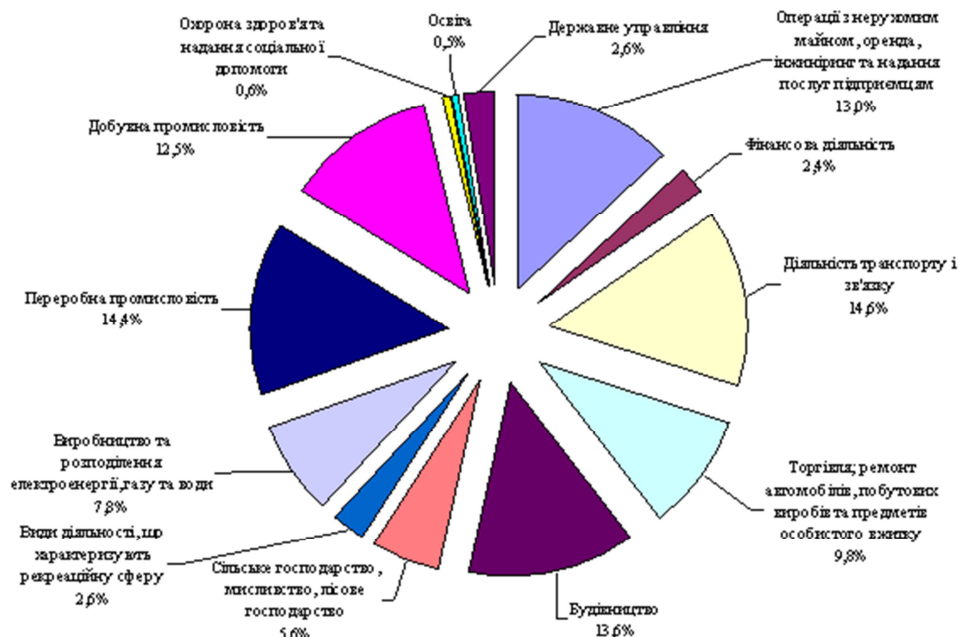

Рис. 1. Структура капітальних інвестицій за видами економічної діяльності в Україні
Джерело: складено автором за даними [1].

Динаміка інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності, що характеризують рекреаційну сферу в Україні, наведена в табл.

Таблиця

Динаміка капітальних інвестицій за видами економічної діяльності, що характеризують рекреаційну сферу в Україні, млн грн

Види економічної діяльності	Роки		
	2010	2011	2012
Діяльність готелів та ресторанів	1523	2225	2856
Діяльність готелів	774	1140	1785
Діяльність транспорту і зв'язку	26387	32516	39635
Діяльність пошти та зв'язку	6404	6657	7165
Діяльність зв'язку	6280	6505	6780
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	2478	2491	3135
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	4407	5313	5903
Діяльність у сфері культури та спорту, відпочинку та розваг	3447	3714	4845

Джерело: складено автором за даними [2; 3].

Як видно з табл., обсяги інвестицій за період 2010-2012 роки мають тенденцію до зростання. Найбільший приріст обсягів капіталовкладень простежується за такими видами економічної діяльності: діяльність готелів та ресторанів і діяльність у сфері культури та спорту, відпочинку та розваг.

Проте, враховуючи динаміку розвитку відповідних об'єктів, зазначених капіталовкладень недостатньо для стабільного зростання їх кількості відповідно до потреб регіону.

Аналіз капітальних вкладень у регіональному розрізі за складовими рекреаційної інфраструктури показує, що їх обсяг у розвиток функціонально-спеціалізованої складової рекреаційної інфраструктури характеризується нерівномірністю, а саме: найбільший обсяг спрямовується на м. Київ та Київську область (рис. 2).

Рис. 2. Інвестиції у функціонально-спеціалізовану складову рекреаційної інфраструктури за регіонами України у 2012 році

Джерело: складено автором за даними [1-4].

Обсяг інвестицій у культурно-історичну та рекреаційно-побутову складові рекреаційної інфраструктури показує, що найбільше інвестування також отримує м. Київ та Київська область (рис. 3, 4).

Рис. 3. Інвестиції в культурно-історичну складову рекреаційної інфраструктури за регіонами України у 2012 році

Джерело: складено автором за даними [1-4].

Рис. 4. Інвестиції в рекреаційно-побутову складову рекреаційної інфраструктури за регіонами України у 2012 році

Джерело: складено автором за даними [1-4].

Що стосується обсягів інвестицій у рекреаційно-виробничу складову, то найбільший обсяг інвестицій спрямовується в АР Крим, Київську, Одеську, Харківську та Дніпропетровську області (рис. 5).

Недостатній обсяг інвестування рекреаційної інфраструктури пов'язаний з дефіцитом власних фінансових ресурсів, з проблемами пошуку та залучення коштів з інших інвестиційних джерел, з відсутністю ефективних механізмів фінансування розвитку рекреаційної сфери.

Від розвитку рекреаційної інфраструктури залежить асортимент та доступність рекреаційних послуг, використання яких широкими верствами населення забезпечує належний рівень збереження та відтворення здоров'я, що визначає якість життя.

Рис. 5. Інвестиції в рекреаційно-виробничу складову рекреаційної інфраструктури за регіонами України у 2012 році

Джерело: складено автором за даними [1-4].

Висновки і пропозиції. Інвестиції в рекреаційну інфраструктуру стали грати все більш зростаючу роль у вирішенні поточних і перспективних соціально-економічних проблем, формуючи умови якісного відпочинку та оздоровлення рекреантів, створюючи ефективну основу для зростання регіонального економічного потенціалу.

Обмежене включення в набір інвестиційних пріоритетів економіки мезорівня рекреаційної сфери навіть у регіонах, де ця галузь є суттєвим стабілізаційним і значущим кількісним параметром економіки, недостатнє врахування значущості рекреаційного сектору для економіки регіону територіальними органами державної влади, з одного боку, знижує вплив вироблених стратегій на розвиток економіки регіону, з іншого – не дозволяє сформувавши умови, що сприяють функціонуванню інститутів, що збільшують обсяг інвестиційних ресурсів, які спрямовуються на рекреаційну діяльність і підвищують якість використання рекреаційного потенціалу.

Звідси досить актуальним на сьогодні є пошук нових інструментів фінансування, залученням приватних інвесторів, здатних забезпечити фінансовими ресурсами не тільки модернізацію та інноваційний розвиток інфраструктурного господарства, а й ефективне управління, враховуючи інтереси різних категорій власників.

Список використаних джерел

1. *Капітальні інвестиції в Україні* : стат. зб. – К. : Державна служба статистики України, 2012. – 122 с.
2. *Регіони України* : стат. зб. / за ред. О. Г. Осауленка. – К. : Держкомстат України, 2012. – Ч. 1. – 310 с.
3. *Регіони України* : стат. зб. / за ред. О. Г. Осауленка. – К. : Держкомстат України, 2012. – Ч. 2. – 801 с.
4. *Статистичний щорічник України за 2012 рік* / за ред. О. Г. Осауленка. – К. : Держкомстат України, 2012. – 552 с.